

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Imelda-Instituut te BRUSSEL

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 33258

Instelling Imelda-Instituut

Directeur Kurt DE PRINS

Adres Moutstraat 19 - 1000 BRUSSEL

Telefoon 02-511.06.53

E-mail info@imelda-instituut.be

Website <http://www.imelda-instituut.be>

Bestuur van de instelling VZW Maria Boodschap Brussel -Annuntiaten

Adres Naamsesteenweg 355 - 3001 HEVERLEE

Scholengemeenschap SGKSO Sint-Gorik Brussel

Adres Landsroemlaan 126 - 1083 GANSHOREN

CLB Vrij CLB Pieter Breughel

Adres Opzichterstraat 84 - 1080 SINT-JANS-MOLENBEEK

Dagen van het opvolgingsbezoek 30-11-2016

Einddatum van het opvolgingsbezoek 30-11-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 30-11-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Lieve CLAES

Teamleden Serge SAUBAIN, Geert POLFLIET

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014))	4
3.2 Nederlands, handelscorrespondentie en Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplannen D/2014/7841/001, D/2010/7841/009 en D/2003/0279/075).....	6
3.3 Expressie, opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg (D/1999/0279/022)	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 07-10-2013 tot 11-10-2013 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 11-10-2016 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 TSO Handel		toegepaste economie
Graad 3 TSO Secretariaat-talen	Nederlands	Duits, handelscorrespondentie Nederlands
Graad 3 TSO Jeugd- en gehandicaptenzorg		expressie, opvoedkunde, verzorging

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014))

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate en op het vereiste beheersingsniveau gerealiseerd. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod	Bij de doorlichting stelde de inspectie vast dat heel wat leerinhouden
<i>Volledigheid</i>	onvoldoende diepgaand behandeld werden, waardoor de leerlingen niet alle
<i>Evenwicht</i>	leerplandoelen op het vereiste beheersingsniveau realiseerden. Een belangrijke
<i>Beheersingsniveau</i>	oorzaak hiervoor was de frequente lesuitval door allerlei intra- en extramurale
<i>Samenhang</i>	activiteiten.

Uit de opvolgingsdoorlichting bleek dat de vakgroep grote inspanningen heeft geleverd om tot een betere leerplanrealisatie te komen. Op schoolniveau leidde een betere coördinatie van activiteiten tot een beperking van de lesuitval. Op vakgroepniveau worden de activiteiten en projecten nu explicieter gekoppeld aan de leerplandoelen. Het aanbod is nu nagenoeg volledig, voldoende evenwichtig en samenhangend en op het vereiste beheersingsniveau.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Tijdens de doorlichting bleek dat het studiemateriaal van de leerlingen nog te sporadisch levensecht werd gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten.

Bij de opvolging kon vastgesteld worden dat de leerlingen de meeste leerinhouden nu in betekenisvolle contexten krijgen aangeboden. De leraren vullen de gebruikte leerboeken daartoe aan met allerlei actuele teksten. Ook de voorbereiding en de naverwerking van de extramurale activiteiten en projecten dragen ertoe bij dat het aanbod nu voldoende levensecht is.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De doorlichting stelde vast dat de leerplandoelen onvoldoende het uitgangspunt vormden bij de evaluatie. Er werd hoofdzakelijk naar de reproductie van kennis gepeild, en te weinig naar inzichtelijke denkprocessen en diepgaande kennis en analysevaardigheden. Toepassingsvragen vertrekkende vanuit contextmateriaal waren veeleer schaars. De vakgroep bleek ook zoekende naar criteria voor een gelijkgerichte evaluatie van vakgebonden attitudes en vaardigheden. De criteria voor het beoordelen van het eindproduct en de presentatie van de geïntegreerde proef (gip) waren onvoldoende transparant.

Uit de opvolging blijkt dat de vakgroep ook hier grote inspanningen heeft geleverd. Alle examenvragen zijn nu expliciet gelinkt aan de leerplandoelen. De leerlingen worden nu veel meer uitgedaagd om hun kennis, vaardigheden en inzicht in te zetten in levensechte contexten. Ook vakattitudes worden nu doelgericht geëvalueerd, voornamelijk in het kader van projecten zoals de mini-onderneming. Voor de gip beschikken de leerlingen over een duidelijke leidraad waarin de evaluatiecriteria staan aangegeven.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Bij de doorlichting viel op dat de vele begeleidingsinspanningen van de leraren niet altijd de gewenste effecten opleverden. Voor een stuk beïnvloedde het grote gewicht van de examens in de eindevaluatie de studiehouding van de leerlingen. Maar ook bij heel wat gip-opdrachten werd van hen niet veel meer verwacht dan dat ze de verbeteringen die de leraar aanbracht, overnamen in hun definitieve versie.

Bij de opvolging kon vastgesteld worden dat de zelfwerkzaamheid van de leerlingen bij de gip-opdrachten duidelijk is toegenomen. De school heeft inmiddels ook het gewicht van het dagelijks werk in de eindevaluatie gelijkgesteld aan dat van de examens.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

De doorlichting merkte op dat de samenwerking bij het gezamenlijk realiseren van het geïntegreerde leerplanconcept nog te beperkt was. Ook de samenwerking met de taalvakken was nog onvoldoende uitgewerkt.

Uit de opvolging blijkt dat er nu een doorgedreven samenwerking is binnen de vakgroep, die resulteert in een grote leerplangerichtheid. Ook is er meer samenwerking met de taalleraren bij een aantal taken en projecten.

3.2 Nederlands, handelscorrespondentie en Duits in tso derde graad in de studierichting Secretariaat-talen (leerplannen D/2014/7841/001, D/2010/7841/009 en D/2003/0279/075)

Voldoet

De leerplanrealisatie sluit aan bij de uitgangspunten van de eindtermen en de doelstellingen van het leerplan. Alle leerplancomponenten worden aangeboden. De evaluatie is valide.

Onderwijsaanbod	De doorlichting stelde vast dat de leerplandoelen onvolledig en onevenwichtig aangeboden werden. Met name het systematische aanbod van de taalvaardigheden was beperkt voor de drie vakken.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leraren bewaken de volledigheid van de leerplandoelen en het evenwicht in aanbod via rigoureuze leerplanstudie en een systematische verwijzing naar de leerplandoelen in hun lesplanning. De opdrachten zijn afgestemd op de tekstsoorten die het leerplan voorschrijft.

Voor Nederlands is er communicatieve ondersteuning en veel aandacht voor literaire ervaringen en leesplezier. Zowel luisteren als lezen zijn gericht op het verhogen van de praktische taalvaardigheid. De taalleraren werken samen met de zaakvakken en leggen de nadruk op het taalvaardigheidsonderwijs. Daarbij komen informatievaardigheid, selectie- en interpretatievaardigheid voldoende aanbod. Zelfreflectie door de leerlingen maakt deel uit van een systematische aanpak. De leraren houden rekening met de beginsituatie van de leerling en de remediëring proberen ze maximaal te personaliseren. De projectmatige en communicatieve aanpak heeft duidelijk aan belang gewonnen t.o.v. de vroegere situatie. De vaardigheden worden doorgaans geïntegreerd aangeboden. Taaltaken nemen een belangrijke plaats in het lesmateriaal in. Gespreksvaardigheid wordt systematisch inge oefend in relevante, communicatieve situaties.

Voor handelscorrespondentie wordt klachtenbehandeling op een systematische wijze behandeld in de leerstof.

Ook voor Duits krijgt de ontwikkeling van de taalvaardigheden systematisch aandacht in het lesaanbod. Het aangeboden lesmateriaal behandelt tekstsoorten die het leerplan voorschrijft voor de vier taalvaardigheden. Er is aandacht voor vaktaal. De teksten geven ook inzicht in het specifieke karakter van het economische leven in het Duitse taalgebied. Het tekstmateriaal is functioneel en bevat onder meer bedrijfs- en productinformatie en zakelijke gesprekken. De leerlingen oefenen gespreks- en schrijfvaardigheid en hanteren daarbij ook vaktaal. Grammatica wordt in grote mate aangeboden in functionele contexten.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De doorlichting stelde vast dat de evaluatiepraktijk onvoldoende valide was, mede door een onvoldoende beoordeling van de vaardigheden, het onevenwicht in de beoordeelde componenten en de beperkte transparantie.

De overwegend kennisgerichte toetsing heeft plaatsgemaakt voor een systematische evaluatie van de productieve en receptieve vaardigheden, waarin geïntegreerde taaltaken een belangrijke plaats krijgen. De toetsing gebeurt in grote mate aan de hand van functionele, realistische opdrachten. De evaluatiecriteria zijn afgesproken binnen de vakgroep talen en beantwoorden aan het beheersingsniveau dat het leerplan voorschrijft. Alle vaardigheden komen evenwichtig aan bod in de evaluatie.

De evaluatie is transparant voor leraren en leerlingen. Er is aandacht voor de procesmatige aspecten van de evaluatie. Ook de vakattitudes worden beoordeeld.

Voor Duits gaat de toetsing ook na in welke mate de leerlingen teksten beheersen over het economische leven in het Duitse taalgebied.

3.3 Expressie, opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg (D/1999/0279/022)

Voldoet

De leraren bieden de leerplandoelstellingen met voldoende diepgang aan, het aanbod is volledig en evenwichtig. De evaluatie is valide en betrouwbaar.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie overlappingsen van leerinhouden vast. Er ging onvoldoende aandacht naar verdieping, naar de wisselwerking tussen theorie en beroepspraktijk en naar de persoon van de opvoeder/begeleider. Het omzetten van het theoretisch kader naar begeleidingsinitiatieven vroeg nog aandacht. Niet alle thema's kwamen evenwichtig aan bod. Door het ontbreken van een aangepast vaklokaal voorzien van de nodige leermiddelen, werden niet alle leerplandoelstellingen gerealiseerd. De sterk leraargestuurde aanpak beantwoordde niet steeds aan de algemene doelstellingen van het leerplan. Studiebezoeken misten een vakoverschrijdende invulling.

Bij de opvolging blijkt dat de vakgroep op gestructureerde wijze de tekorten voor deze componenten heeft aangepakt. Zo werd er vanuit een degelijke leerplanstudie een verdeling van de leerplandoelstellingen over de verschillende componenten gemaakt. De leraren hebben de lesinhouden op elkaar afgestemd en hebben werk gemaakt van vakoverschrijdende projecten. Het curriculum richt zich nu voldoende op de ontwikkeling van vaardigheden, strategieën en vakattitudes in een doelgroepgerichte context. De school heeft de nodige stappen ondernomen om het lesgebeuren naar behoren te faciliteren. De gebruikte vaklokalen kregen een aangepaste aankleding waardoor ze nu beantwoorden aan een stimulerende leeromgeving. Naast het inzetten van actieve werkvormen bieden voldoende leermiddelen en informatiebronnen de nodige mogelijkheden tot het realiseren van de leerplandoelstellingen.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat het niet systematisch inroosteren van blokuren en de grote klasgroepen voor een aantal vakken een nadelige invloed had op het efficiënt benutten van de lestijd, op het gebruik van bepaalde werkvormen en op de leerplanrealisatie.

De school maakt nu optimaal gebruik van het urenpakket om de lessen in blokken te organiseren en om de klasgroepen zo klein mogelijk te houden. Op deze manier beantwoorden zij voldoende aan het creëren van de nodige randvoorwaarden in functie van de leerplanrealisatie.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie een tekort aan voldoende uitgeruste vaklokalen, ICT-benodigdheden en leermiddelen vast.

Bij de opvolging blijkt dat, zoals eerder aangegeven bij onderwijsaanbod, de school inspanningen heeft geleverd om zo goed als mogelijk te voldoen aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. De verouderde infrastructuur kreeg een opfrisbeurt, aangepast meubilair, ICT-benodigdheden en de nodige leermiddelen zijn aangeschaft.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat de kenniscomponent bij de evaluatie voor sommige vakken overheerste waarbij er te weinig aandacht ging naar inzicht. De evaluatiecriteria waren niet altijd transparant. Het niveau van de evaluaties voldeed niet aan de vereisten van de studierichting waardoor de evaluatiepraktijk niet betrouwbaar was.

Voor het aanpakken van deze opmerkingen heeft de school een begeleidingstraject opgezet met de pedagogische begeleidingsdienst. Intern is er gestart met een werkgroep rond evaluatie en werden de verschillende punten systematisch aangepakt. Er werd een visietekst rond evaluatie uitgewerkt en er is overleg geweest over de vakken heen. De vakgroep heeft ondertussen werk gemaakt van een betrouwbaar evaluatiesysteem met transparante evaluatiecriteria. De school heeft een nieuwe rapporteringsvorm ingevoerd met een verantwoorde weging van de puntenverdeling. Al deze maatregelen leiden tot een transparante, valide en betrouwbare evaluatie. De leraren zetten dan ook in op een continu proces van bijstelling en aanpassingen waar nodig.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat men de beginsituatie van de leerlingen bij aanvang van de studierichting nog onvoldoende in kaart bracht en dat men nog te weinig in loopbaanoriëntering investeerde. Ook kregen actieve en gevarieerde werkvormen en gedifferentieerd werken nog onvoldoende ingang in de lessen.

Sinds de doorlichting heeft de vakgroep werk gemaakt van het in kaart brengen van de beginsituatie van de leerling en van enkele initiatieven in functie van loopbaanoriëntering. Er gaat veel aandacht naar aangepaste werkvormen, naar interactie met de leerlingen, naar de verschillende doelgroepen en naar de verantwoordelijkheden van de opvoeder/begeleider. Voor alle componenten hebben de leraren eigen cursusmateriaal ontwikkeld dat nauw aansluit bij de leerplandoelstellingen. Daarnaast werd er een handleiding voor opleidingsspecifieke doeleinden opgemaakt onder de vorm van 'Het groene boekje'.

Deskundigheidsbevordering
Vorming
Overleg

Bij de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat het aan regelmatig overleg ontbrak wat de samenwerking van de vakgroep hypothekeerde in functie van leerlijnen en -inhouden.

Via het volgen van nascholingen, netwerkoverleg, het inschakelen van de pedagogische begeleidingsdienst en met ondersteuning van de directie heeft de vakgroep de aangegeven knelpunten op een degelijke wijze aangepakt. Ze hebben werk gemaakt van een gedragen visie rond aanbod, leerlingbetrokkenheid en evaluatie. Ook vakinhoudelijk zijn de nodige aanpassingen in onderling overleg doorgevoerd. De visie en werking rond Jeugd- en gehandicaptenzorg beantwoord daardoor nagenoeg volledig aan de vereisten van het leerplan en laat voldoende ruimte voor vernieuwende aanpassingen in de toekomst.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**' voor Graad 3 TSO Handel, Graad 3 TSO Jeugd- en gehandicaptenzorg, Graad 3 TSO Secretariaat-talen.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Lieve CLAES de inspecteur-verslaggever	Kurt DE PRINS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	